Барвінок

№ 8 СЕРПЕНЬ 1959

Журнал ЦК ЛКСМУ
для школярів молодших класів

П. ГОРЯЄВ

НА БАШТАНІ

Малюнок В. ЄВДОКИМЕНКА

Ой, великі ж кавуни!
Отакеннії вони!
Ми рвемо, рвемо, рвемо,
До машини несемо.

Працювали ми щосили,
Не один із нас спітнів:
Цілу гору наносили
Здоровенних кавунів.

— А тепер сідайте їсти, —
Каже сторож, дід Улас, —
Може сто, а може й двісті
Поназносив кожен з вас!

На баштані сидимо,
Кавуни їмо, їмо...
А вони ж такі смачні!
Будем їсти ще чи ні?..

Анатолій ДІМАРОВ

Малюнки А. АРУТЮНЯНЦА

Пригоди Ледащика

(Казка)

Розповідала мені Синичка, що був такий собі хлопчик Ледащик. Любив він довго в ліжку вилежуватись. Було, вже й сонце на обід повертає, вже й діти із школи йдуть, а Ледащик лежить та й лежить, ніяк від подушок не відірветься. Отак і поснідає в ліжку...

Потім зодягатись починає. Натягне одну шкарпетку і си-и-дить, позіхає. «Ех, — думає, — коли б отаку машину мені мама купила, щоб сама зодягала!»

Прийде бабуся, руками сплесне:

— Ти ще сидиш!

Ледащик тільки носом засопе, за другу шкарпетку береться.

Отак зодягався Ледащик!

Відійшов він якось недалеко від хати, ліг на траву, очі заплющив. Тільки задрімав, коли хтось тоненьким голоском як закричить:

— Не штовхайся!

Ледащик аж підскочив. Оглянувся — нікого немає. «Гм, — думає, — то мені учулося».

Та тільки-но знову почав лягати, як той же голосок тепер уже зовсім сердито до нього:

— Та не штовхайся, кажу!

— Ой! — перелякався Ледащик. Зірвався на ноги, важко дихає, на Ромашку, що прямо перед ним росла, перелякано дивиться. Та як же йому не злякатися, коли в Ромашки вже замість квіточки дівоча голівка! Личко біленьке, волоссячко золотисте, а очі зелені-зелені. Пригнула вона тоненькими ручками листочки — ось і сукенка готова. Стоїть Ромашка, з боку на бік хитається, ротик маленький кривить. Врешті простягнула до Ледащика ручку свою та й просить:

— Допоможи вибратись! Бачиш: ноги в землі загрузли!

Повагався Ледащик, а таки подав руку. Висмикнула Ромашка спершу одну ніжку в черевичку зеленому, а потім і другу.

— Ну, — каже, — спасибі тобі, Ледащику, за допомогу. От за це покажу тобі щось дуже цікаве. Ходімо зі мною!

Ромашка попереду біжить, а позаду Ледащик ледве ноги волочить. Тільки до першого деревця дістались, Ледащик на спину впав і ані руш!

— Мені й тут добре,— каже Ромашці.— Іди сама далі, коли маєш охоту, а я тут почекаю.

Розгнівалася Ромашка. Хотіла була спершу його залишити, а потім роздумала. Побігла до квітів, назбирала повні пригоршні пилку золотистого та й обсипала ним Ледащика.

І не встиг Ледащик оглянутись, як став бджілкою. Очі в нього вже не такі, як завжди були, а — блищать, на всі боки дивляться, на спині прозорі крильця затріпотіли, а замість двох, аж шестеро ніг появилося!

— Дз-з! Дз-з! — задзижчав Ледащик.— Дз-з! Дз-з! Що ти зі мною зробила?

— Лети за мною! — гукнула Ромашка, що теж бджілкою стала. — Лети, а то тебе Шершень з'їсть!

Злякався Ледащик і кинувся за Ромашкою. Піднялися вони високо-високо та й полетіли над лісом.

Летіли вони, летіли, аж ось і ліс кінчився. Оглянувся Ледащик — аж навколо теж бджоли летять. Ті, що назустріч, з вулика — швидко, швидко, а ті, що назад, до вулика — повільно і повні зобики нектару несуть. А до лапок жовтенькі кошики причеплені.

— Стережися! — крикнула раптом Ромашка.

Щось грізно загуло за ним, затріщало, — Ледащик аж голову в плечі ввібрав. Мотнувся він набік, оглянувся, аж то Шершень-розбійник. Страшний такий, волохатий, увесь жовтий. Щелепи гострі розсунув, наче обценьки, на Ледащика націляється.

— Дз-з! Дз-з! Рятуйте! — заволав щосили Ледащик. Залетів під яблуневий листочок, причаївся, дихнути боїться. Там і знайшла його Ромашка.

— Дз-з! Дз-з! Відпусти мене додому! — заскиглив Ледащик. Дз-з! Дз-з! Я дуже боюся!

Ледве вмовила його Ромашка далі летіти.

Так і долетіли вони до пасіки. Бачить Ледащик: стоять на височезних палях будинки квадратні, на сто поверхів кожен, тільки балконів та вікон немає. А з одного боку, в самому низу, поріг широчезний і двері низькі та довгі. Десятки бджіл разом у них пройти можуть. Повітряними ж вулицями, що до тих дверей ведуть, без кінця бджоли снують. Опустились Ромашка й Ледащик, наче з гори, до дверей побігли.

Коли це назустріч їм сторожа:

— Куди ви?!

Грізно очима виблискують, вусами ворушать, вищербленими списами погрожують. Ледащик аж на задні лапки присів.

Бачить Ромашка, що непереливки, схопила Ледащика за лапку, назад потягла.

Аж ось поряд з ними Бджілка сіла. Крильця обтрушує, передніми лапками жовтенький пилок оббирає, до кошика складає. А потім подивилася на наших мандрівників та й каже:

— Та хто ж вас отак до вулика пустить? В нас сторожа сувора, усіх, хто з порожніми руками — геть одпроваджує! Летіть ви на луки, назбирайте нектару і вертайте до вулика.

Як згадав Ледащик оту дорогу через ліс, одразу ж запхиркав:

— Дзи! Дзи! В мене крильця болять! Мені ніжки ломить! Я вже літати не можу!

— От що, — сказала тоді Ромашка, — почекай мене тут, а я й на тебе нектару того назбираю.

Погодився Ледащик. Полетіла Ромашка, а Ледащик сидить собі на гілочці, проти сонця куняє. І крильця йому не болять, і в ніжках не ломить. Не зчувся, як і Ромашка повернулася.

Налила йому Ромашка повен зобик нектару, пилком поділилася.

— Летімо, — каже, — до вулика. Тепер нас пропустять.

Зайшли вони до вулика. Зупинилися в залі величезній, якій кінця й краю не видно. Над головами балки звисають, а поміж ними суцільною стіною підіймаються високо вгору печерки з воску виліплені. Одні порожні, інші медом наповнені, а деякі бі-

лими дверцятами щільно причинені. Тільки хотів Ледащик запитати, що то за печерки, коли це як загуло, як засвистіло — ледве він на ногах утримався.

— Що це?

Бджілки вулик провітрюють, щоб не було жарко.

Лише зараз помітив Ледащик бджілок, що вишикувалися в один ряд, неначе солдати. Голови донизу опустили, крильцями щосили тріпотять, повітря по вулику гонять.

«Гм, — здивувався Ледащик, — і ото їм не набридне?»

Та не встиг він ступити ще кілька кроків, як його хтось за крильця вхопив. Оглянувся Ледащик, аж перед ним Бджілка стоїть. Брови сердито насупила, лапкою на підлогу показує.

— Ти чого, — кричить, — лапок не витер, коли до вулика йшов! Хіба ми для того підлогу натираємо, щоб ти тут насмічував?

— Простіть його, тіточко, він більше не буде! — заступилась Ромашка. — То він удома звик, щоб за ним скрізь прибирали.

— Ну, йди та пильнуй, щоб він більше не смітив, — сказала Бджілка.

— От бачиш, як тут живуть, — пояснювала Ромашка. — Кожен собі роботу має. Кожен повинен працювати.

— І я? — злякався Ледащик.

— Звичайно, — відповіла Ромашка.

Хочеш — не хочеш, а мусив Ледащик погодитись, бо був поки що бджолою.

Перестріла Ромашка двох знайомих бджілок, що з неї нектар збирали, коли вона ще квіткою була, та й каже:

— Оце мій братік, він ще маленький, то дайте йому найлегшу роботу.

— Добре, — погодилася бджілка, — ми його поставимо комірки вичищати під мед. Це в нас наймолодші роблять.

Ледащик тільки носом засопів. Підвели його бджілки до комірчини, залишили самого. «Еге, — оглянувся навколо Ледащик, — тут роботи й роботи! Краще я спершу перепочину, бо однаково до вечора не впораюсь».

Ліг та й лежить. До самої ночі пролежав.

Прийшли дві бджілки, побачили, що Ледащик нічого не зробив, розгнівались дуже. Ухопили Ледащика під крильця і потягли вниз.

— Я більше не буду! — заволав Ледащик. — Ой, рятуйте!

Та хоч як кричав він, хоч як викручувався, — не допомогло. Отак би й викинули Ледащика, коли б бджілки раптом не випустили його з лапок. Гепнувся на спину Ледащик, лежить і поворухнутися боїться. Аж бачить: усі бджілки, що навколо працювали, почали шикуватись одна до одної, одна до одної, доки не стали у два рівні ряди.

— Що це? — запитав Ледащик.

— Це матка іде, наша мама, — відповіли бджілки. — А ми їй дорогу даємо та вітаємо.

Аж ось і мама бджілок перед ним.

— Ти чого на спині лежиш? — запитала вона.

— З вулика хочуть викинути! — сказав Ледащик.

— За віщо?

— Він працювати не хоче! — загули навколо бджоли. — Він мед дурно їсть!

— А-я-яй! — аж головою похитала матка. — І тобі не сором неробою бути?.. Спробуєм його ще на іншій роботі. Може, одумається, справжньою бджолою стане.

Ледащик і отямитися не встиг, як матка вже далі пішла.

— Вставай, — сказали тоді оті дві бджілки, — та вибирай собі вже сам робо-

ту. Можеш вулик підмітати, можеш комірчини будувати, а не хочеш — лети нектар на квітах збирати та до вулика носити.

— А легшої роботи немає?

— Ще можеш сторожем бути.

— Сторожем! Сторожем! — закричав зраділо Ледащик. — Там нічого робити не треба, тільки в дверях стояти!

Так і став Ледащик сторожем. Дали йому списа й поміж інших сторожів поставили.

— Пильнуй же, — сказали, — щоб жоден ворог до вулика не забрався.

А Ледащику і байдуже! Сторожів і без нього багато, сперся на спис і куняє на сонці, гав ловить.

Коли чує: вся сторожа до дверей кинулася, списи грізно наставила. Виглянув Ледащик і аж присів від страху: прямо до вулика злющі оси летять, виють від люті.

Налетіли вони на сторожу — і закипіла січа! Та хоч як насідають оси — не вдається їм до вулика пробратися.

А Ледащика вже й сліду нема. Подерся на соти вгору, від страху нічого перед собою не бачить.

— Ой, ой! Рятуйся, хто може, бо оси всіх поїдять, порубають!

Коли це хтось басом до нього:

— Ти чого кричиш?

Отямився трохи Ледащик, аж перед ним якась незвичайна бджола. Товста-претовста, ледве по сотах повзе.

— Ти бджілка? — питає Ледащик.

— Пхі, бджілка! — аж скривився новий знайомий. — Я — Трутень!

І губу товсту закопилив.

— А що ти робиш?

— Я нічого не роблю, — відповів пихато Трутень. — Я тільки мед їм та дрімаю.

В Ледащика аж дух забило від заздрощів. Кинувся він по вулику, просить бджіл:

— Зробіть мене трутнем! Я трутнем хочу бути.

— Трутнем? — обурились бджілки. — В нас і так багато ледачих трутнів. Ми їх ось-ось виганяти будемо. Геть від нас, ледацюго!

Та й викинули Ледащика. Гепнувся він прямо в калюжу, ледве на сухе вибрався. Вода з нього біжить, вітер до кісток продимає, зуб на зуб не попадає.

Бачить Ледащик, що вже вечір підходить, ось-ось холодна осіння ніч настане, і почав Ромашку гукати:

— Бджілко Ромашко, порятуй мене!

Прилетіла Ромашка.

— Чого ти кричиш?

— Я до вулика хочу! Я меду хочу!

— Ні, — сказала Ромашка,— до вулика тебе ніхто вже не пустить і меду тобі не дадуть. Проледарював. усе літо, так за що ж тебе медом годувати? Летімо відціля, тільки вже не до вулика, а додому.

І полетіли вони додому.

Через садок, понад лісом, аж на оту галявину, де Ледащик уперше з Ромашкою зустрівся.

Тільки вони сіли на травку, Ромашка й каже:

— Заплющ очі.

А потім:

— Тепер розплющ...

— Ух! — прокинувся Ледащик. Протер очі, оглянувся, коли він уже не бджілка, а хлопчик. І навколо не осінь, а літо стоїть. Сонечко сяє, вітерець лагідно повіває, пташки весело щебечуть. А поруч ромашка цвіте. Голівка біленька, листячко зелене. Похитується Ромашка тихенько, наче до Ледащика киває.

І так жалко стало Ледащикові розлучатись з ромашкою, що збігав він додому, узяв заступ, викопав обережно квіточку і пересадив її у горщечок.

Тепер ромашка у нього прямо на віконці росте.

А хлопчика вже давно перестали Ледащиком звати.

А. КРИВОРОТЬКО

Малюнок Б. ГІНЗБУРГА

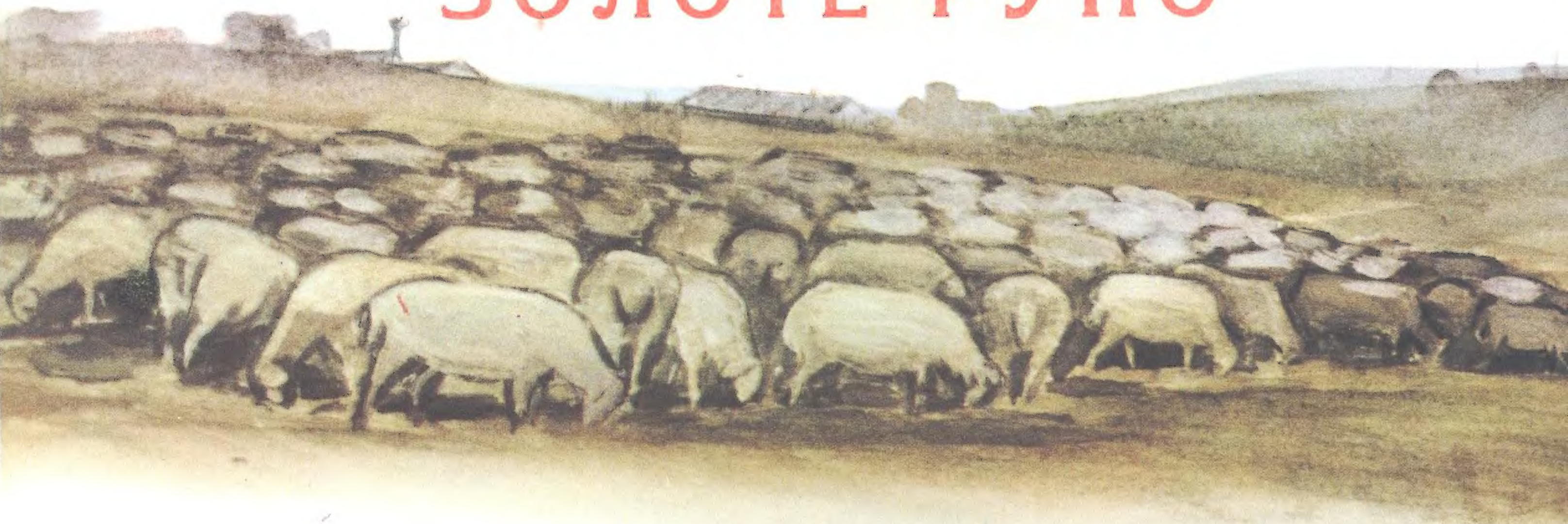
ПАРУСИ

Над Дніпром, немов на святі,
Стільки сонця і краси!
Наче лебеді пухнаті
Випливають паруси.
Ось вони тріпочуть стиха,
Кличе їх далечина.
Вітер віє, вітер диха,
Полотнища напина.
Сонце плаває вогненне
І не гасне на воді.
І пливуть кудись спортсмени
Всі засмаглі й молоді.
Я ходжу понад рікою,
Де стежини, де гаї...
...Ой, візьміть мене з собою,
Білі лебеді мої!

Ігор БИСТРОЗОРОВ

ЗОЛОТЕ РУНО

Як баранчик клас одягнув.

Ви любите казки?

Атож. Хто ж не любить казок!

Тоді послухайте. У сонячній південній країні, біля самого синього моря...

А втім, повинен одразу признатися: те, про що я хотів розповісти, не казка, а дійсність. Південна сонячна країна, про яку мова мовиться, зовсім не чарівна країна, а Каланчакський район на Херсонщині, синє ж море має назву Чорного моря. Недалеко моря, серед вільного степу з родючим чорноземом, де золота пшениця дає небачені великі врожаї, а виноградники простягаються вздовж шосейних і польових доріг, розкинувся радгосп «Червоний чабан».

Прекрасні люди живуть у цьому радгоспі. Але їх діла ще кращі. І якщо вже зайшла мова про ці діла, то тут ми якраз і натрапимо на справжню казку. Хіба можна, наприклад, повірити в те, про що ми говорили на початку цього оповідання: «Як баранчик клас одягнув»?

Та й справді, як може один баранчик одягти цілий клас? Це дуже скидається на вигадку. Можливо, з вовни одного барана роблять рукавички для всього класу, або ж з однієї овечої шкурки — кожушок? Але одягти тридцять-сорок дітей! Та хто ж цьому повірить? Не інакше, мабуть, як з нами пожартували, як то звичайно буває, коли говорять з малятами. Але не поспішайте так казати. Один баранчик таки справді одягає цілий клас. І вирощують таких чудових тварин працівники радгоспу «Червоний чабан». Проте, не будемо забігати наперед. В кожній справі повинен бути порядок. Почнімо з того, що перенесемося думками в радгосп, на одну з його ділянок.

Що роблять вівці коли їм жарко

Пекучий полудень. Ще здалека на зеленій траві маячить попелястосіра, розпливчаста, хитка по краях, пляма. Здається, з неба лягла на землю хмара і вигрівається на сонці. Осторонь, на пагорбку, напівлежить людина. Біля її ніг великий ціпок з чудернацьким гачком на кінці і собака. Обидва, людина і тварина, лежать з заплющеними очима. Здається, що вони сплять. Та це тільки так здається. Треба хмарі дужче ворухнутися, як вовкоподібний Рекс — так звати собаку — підводиться і глухо та застережливо гарчить.

Хмара здригнулася і завмерла.

Людина розплющила очі і глянула на собаку.

— Що, Рекс, хтось пустує?

Собака ласкаво крутнув хвостом і спокійно подивився на хазяїна.

«Та ні, мовляв, усе гаразд, та й сам подивися. У нас пустувати не дозволяється».

Малюнки М. ХУДЯКА

— А може Асканієць? — запитує людина.

Рекс знову крутнув хвостом. Навіщо зводити наклеп? Асканієць — хороший, спокійний баран. А якщо і є в отарі непосиди, то це, скоріше, молоденькі вівці.

Так от воно що? Виявляється, хмара ця — зовсім не хмара, а отара овець. Чому ж тоді вівці лежать, не пасуться? Адже навколо так багато трави!

Тому що спека. Нахиліться і гляньте на пелюстки квітів, на листя рослин. Деякі, мов неживі, пообвисали вздовж стебла, а деякі скрутилися в трубочку. А вони ж не мають таких теплих хутряних шуб, як вівці. Тепер вам не важко зрозуміти, як гаряче отарі, коли сонце стоїть над головою і безперервно посилає на землю своє пекуче проміння. Хочеш не хочеш, а зіб'єшся до купи, — перестанеш рухатися. Треба перечекати спеку. Та ось спека спала і отара рушила вперед. Вже знайомий нам чоловік, чабан Федір Якович Онопченко, заздалегідь намітив де саме і на якій ділянці будуть пастися вівці після обіду. Це не так просто — вибрати ділянку. Кожний чабан має свій план, як використовувати угіддя, і дотримуватися цього плану треба неодмінно, інакше випаси будуть швидко витолочені, рослини не встигатимуть набирати сили, кількість кормів з кожним днем зменшуватиметься. Але Федір Якович хороший, досвідчений чабан. Недарма ж його отара з кожним роком збільшується майже в два з половиною рази.

Що роблять учені в „Асканії Нова"

Хороші вівці в радгоспі «Червоний чабан». Можна сміливо сказати, що кращих не знайдеш у всьому Приазовському степу. Їх привезли сюди з Асканії Нова. Там, в Асканії Нова, на Херсонщині, є такий Інститут тваринництва, де вчені працюють над покращанням породи овець.

Хитра, клопітна і дуже важка робота цих науковців. Аджеж у нашій країні дуже багато різних тварин. Вівці, наприклад, бувають смушкові, грубошерсті, напівгрубошерсті, тонкорунні. Чим тонша й довша вовна, тим більше з неї можна вигото-

вити різної гарної матерії. Подивіться на святковий костюм свого батька. Правда, гарний? Матерія на цей костюм виготовлена з тонкорунної вовни. А святкова зимова сукня матері? Її також зробили із золотого тонкого руна.

Наш народ потребує дуже багато всякої вовняної матерії. Живемо ми з кожним днем дедалі краще, заможніше, отже й одягатися хочемо краще, принадніше. Але де ж узяти так багато хорошої вовни? А може, обійдемося грубошерстою?

Можна, звичайно, використати і її. Тільки на хорошу матерію треба найдовшого й найтоншого волокна. Грубошерсті ж вівці мають коротке волокно. Та й якість його низька. Крім того, грубошерсті вівці дають зовсім небагато вовни.

І от, на допомогу прийшли вчені з Асканійського Інституту. Протягом довгих років науковці відбирали найкращі породи овець — такі, в яких руно довше й тонше і настриг вовни більший. Та не тільки це враховували вчені. Їм треба було, щоб вівці також добре витримували літню спеку й зимові холоди, не вередували їжею, не хворіли.

Від цих добірних тварин вони знову відбирали найздоровіших, ще з довшою і тоншою вовною і так робили доти, доки не домоглися свого. Тепер асканійська порода овець одна з найкращих у світі.

Скільки вовни дає один баранчик

У радгоспі «Червоний чабан» усі вівці асканійської породи. І хоч Федір Якович Онопченко — звичайний чабан, проте його праця має таке важливе значення, як і праця вчених. Від того, як він доглядає отару, залежить кількість і якість вовни. Якщо вівця нормально годується, дістає потрібну їй підкормку та багато пасеться — її руно стає густим, довгим, шовковистим і дуже міцним. А це значить, що ми з вами одержимо багато вовни на сукні, костюми, світери, рукавички.

Поки ми з вами отут, у степу, підійдіть до першої-ліпшої вівці і розберіть пальцями її вовну. Спробуйте добратися до її шкіри. Тільки спочатку попросіть дозволу у Рекса. Він дуже не любить, коли до отари підходить чужа людина. Ще б пак! В нього така відповідальна посада: Рекс стереже отару і підкоряється тільки Федорові Яковичу. Від його пильного ока не втечеш. Тільки-но вівця відіб'ється від отари — а він уже тут. Налякає її гавканням, або ж носом підштовхне, і вівця вже знову в отарі. Чи ж не розумний собака?

Але Рекс, безумовно, дозволить нам познайомитися з вівцями. Що ж це буде за екскурсія, коли ми своїми власними руками не помацаємо руно? Ну, що ж, спробуймо. Ого, вся долоня увійшла! Оце так вовна, ач яка густа!

Скільки ж вовни настригають з однієї вівці? Багато. Дуже багато: по сім кілограмів. А барани за один настриг дають ще більше — по двадцять чотири кілограми. Якщо вам вісім—десять років, то стільки вовни ви зможете підняти лише вдвох. А от Асканієць — той усіх випередив. Коли йому було лише два роки, з нього настригли тридцять кілограмів шістсот грамів відмінної тонкорунної вовни. Це був світовий рекорд. Стільки вовни і вдвох не підіймеш.

Що ж може дати така кількість вовни, яку взяли з асканійця? Що можна виготовити з неї? Отут ми вам і розкажемо «Як баранчик одягнув клас».

Візьміть у руки олівці і підрахуймо разом. З кожного кілограму тонкої вовни можна одержати близько трьох метрів дорогої і гарної матерії: трико, бостону, габардину, коверкоту та інших тканин. Отже, з тридцяти кілограмів вийде дев'яносто метрів. А на один костюмчик учням молодших класів треба близько двох метрів. Виходить, що нам правду сказали. Якщо у вашому класі навіть тридцять шість учнів, то з дев'яноста метрів можна для кожного пошити гарний костюмчик.

Можна, тільки, звичайно, не одразу. Адже ж перед тим, як потрапити до рук кравця, вовна повинна перетворитися у тканину. А втім, про це ми вам розкажемо іншим разом.

Євген БАНДУРЕНКО

ПРО ВУХА І ЯЗИК

Одного разу в дідуся Кіндрата
Спиталися балакунці-хлоп'ята:
— Скажіть, чому це має чоловік
Двійко ушей, але один язик?
І дід сказав: — А це для того, діти,
Щоб більше слухать — менше говорити.

Малюнки В. РЕШЕТОВА

ЗВІДКІЛЯ БЕРЕТЬСЯ ХЛІБ

Запитав у Зіни Гліб:
— А звідкіль береться хліб?
Розвела руками Зіна:
— Звідкіля ж? Із магазина!

ОДЕСЬКИЙ ПОРТ

Надзвичайно великий порт у місті Одеса, на березі Чорного моря. З усіх кінців його чути гуркіт багатотонних портальних кранів, гудки кораблів, які прибувають, або відпливають у море, гомін морського прибою. Ні вдень ні вночі не припиняється робота в порту, який розкинув свої причали, склади, ремонтні заводи на десятки кілометрів по узбережжю.

До причалів щодня припливає безліч пасажирських і торгових кораблів. Ось і зараз готується вирушити в далеку путь відомий багатьом дітям пасажирський дизель-електрохід «Россия». Він повезе пасажирів до берегів мальовничого Криму і Кавказу на відпочинок.

В правій частині порту стоять торгові пароплави країн народної демократії й інших іноземних держав.

Яких тут тільки немає прапорів: болгарські, румунські, китайські, італійські, єгипетські...

Малюнок Л. СЄМИКІНОЇ

Болгарський пароплав «Варна» привіз нашим трудящим апельсини, лимони, виноград, маслини. Єгипетський пароплав вивантажує білосніжну бавовну.

Ніде не побачиш на причалах у порту вантажника, який би ніс на собі важкі тюки чи ящики, як то було колись. Розумні радянські машини прийшли на допомогу робітникові, звільнили його від непосильної праці. Високі стальні журавлі — портальні крани швидко й добре розвантажують трюми великих пароплавів.

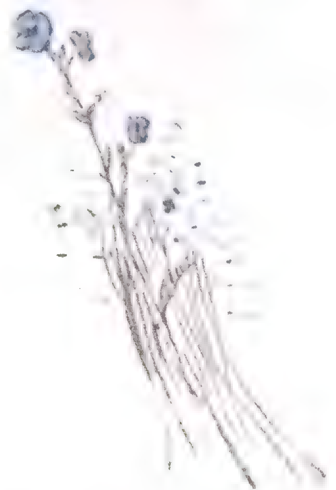
Ввечері тисячі ліхтарів запалює наш чорноморський порт-красунь.

Одеський порт — морські ворота нашої України. Щодня відпливають звідси багато радянських пароплавів, танкерів і барж. Вони везуть пшеницю й цукор, вугілля й нафту, верстати й прилади країнам, з якими ми торгуємо, а також містам і районам нашої улюбленої Вітчизни.

Федір ПЕТРОВ

Цікава екскурсія

Жовтенята, швидше хід!
Вирушаємо в похід
Через поле і ярок...
Хто відстав там? Ширше крок!
Через луг, через покіс
На екскурсію у ліс.
І пішли, пішли малята,
Наші славні жовтенята.
— Тільки що це? Що за чудо?—
Запитала раптом Люда.
А за нею Галя й Толя:
— Що синіє серед поля?
— Це, напевне, океан,—
Відповів за всіх Дем'ян.
— Ви скажіть мені, будь ласка,
Чи це сон, чи, може, казка? —
Запитала тут Параска.
— У природі,— каже Гриць,—
Є багато таємниць.
Тільки це не таємниця,
І не казка, і не сон, —
Це ж цвіте колгоспний льон.

Малюнки Г. ЗАХАРЧУК

Засміялись малюки
І пішли аж до ріки.
А на річці — біло-біло,
Наче снігу натрусило.
— Це, мабуть, Північний
полюс! —
Закричав Юрасик вголос.
— Це, можливо, Біле море? —
Запитав кирпатий Боря.
— Ні, не море,— каже Ната,—
А колгоспні каченята.
Їх весною дід Денис
З інкубатора привіз.
Знов сміялись без упину,
Аж луна йшла на долину...
Жовтенята, ширше крок!
Через луг, через місток,
Понад лісом, понад гаєм —
Помилуймось рідним краєм.
На узліссі потанцюймо,
Поспіваєм, пожартуймо.
— Тільки що це? Знов дива? —
Гриць Андрійкові кива.—
Де взялося стільки квітів —
Різнобарвних самоцвітів?

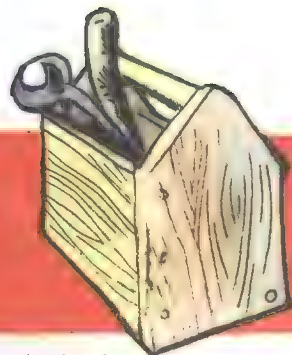
Толя каже: — Зачекайте,
Ви цих квітів не зривайте!
А хто зірве, той дивак,
Квіти ці — колгоспний мак.
— Знаю, знаю,— каже Мила,—
Пиріжки я з маком їла.
Знову сміх усіх проймав,
Мов ніхто цього не знав.
Жовтенята добре знали —
Просто йшли і жартували.

Володимир МОЖЕНКО

ТЕСЛЯР

Ви гляньте: Василько вже справжній майстер! А його в школі ще тільки вчили на тесляра. Іч, як цвяхи забиває! І молотком не схибне. Недарма кажуть: не дивись на чоловіка, а на його діло. Паркан підправив, наче новий зробив, усі одірвані дошки поприбивав. Тільки, нема де правди діти, багато цвяхів на те діло в нього пішло. Молодець, Василько!

В руці у Василька лишився ще один цвях — довший від пальця. Дивиться навкруги хлопчисько своїми зеленуватими, як горошини, очима: куди б його і цього вбити. Нікуди. У кожній дошці і так надміру цвяхів повбивано.

Озирнувся назад. Бабуся Марта копала грядку у своїм городі.

— Бабусю, чи вам не треба чого полагодити? — запитав Василько.

— Треба, треба, голубчику, — сказала старенька. — Клямка он одірвалась. Ніяк не причиниш сінешних дверей.

— Давайте я приб'ю!

— Та чи зумієш?

— Пхе! — хвальковато вигукнув Василько і зсунув кашкетика на саме тім'я.

— Ну, якщо зумієш, ходімо.

Василько, ніби зайчик прудкий, миттю опинився біля дверей і, доки придибала бабуся, устиг оглянути двері.

— Пусте! Цвяшком дужку треба прибити, — зробив він висновок.

— І все? — не вірилось бабусі.

Василько лиш пильно подивився на бабусю, мовляв: мудрій голові досить одним оком глянути. Мовчки шугнув у сіни і, сплюнувши на руку (адже так роблять теслярі), став забивати цвях.

Двері від ударів зарухались уперед. Щоб зручніше було вбивати цвяха, Василько причинив їх і знову застукав по цвяху молотком, аж луна в сінях розлягається.

Бабуся стоїть надворі та радіє. Звідки, думає, взялося таке майстровите хлоп'я?

А з сіней чути, як Василько востаннє ударив молотком по цвяху. Потім ще й пристукнув об залізну клямку (знай наших!).

— Готово! — вигукнув він зсередини.

— От спасибі, Васильку! Говориться ж: діло майстра боїться. Виходь сюди!

Бачить бабуся: Василько клямкою клацклац-клац... А сам не виходить, — надумав, пустун, подражнити.

— Та виходь же! — навмисне суворо мовить бабуся, — а то як візьму хлудину...

Але з сіней чути Васильків розгублений голос:

— Двері не відчиняються...

Бабуся так і сплеснула руками:

— Ой, лишенько, це ж ти їх прибив до одвірка!

Малюнки В. ЧЕКАНЮКА

ДОПОМОГЛИ

По селу пройшла чутка: колгосп запрошує на баштан усіх старших школярів і дорослих—скачувати кавуни. Дійшла чутка й до Івася з Миколкою. Хоч вони ще тільки в третьому класі, але як тут не піти. Це ж бо — на кавуни! Та треба ж і колгоспові допомогти.

Другого дня пополудні, тільки-но хлопці вийшли з школи, так одразу ж і майнули на баштан. Навіть додому не забігали пообідати. Кортіло, бач, хлопцям мерщій на баштані бути та й думка — може ж, за роботу баштанник, дід Микита, дасть хлопцям яким кавунцем поласувати.

Хоч на баштані вже й працювало чимало людей, десь удалині сновигали й старшокласники, але дід Микита приязно зустрів хлоп'ят.

— На допомогу, хлопці?

— Еге ж, дідусю, — в один голос відповіли хлопчики. — А де нам ставати?

— Скачуйте навколо куреня.

Жваво взялись за роботу Івась з Миколкою. Хапають кавуни, одривають огудину й бігцем котять до купи. Так поспішають їх котити, немов бояться, що кавуни втечуть від їхніх рук або ось-ось увесь баштан займеться і, поки не пізно, треба рятувати від вогню кавуни. Не встиг дід Микита й оком повести, як коло куреня ціла гора кавунів виросла.

— Е, та я бачу ви, хлопці, щирі до роботи. Молодці!

Івась та Микола аж зашарілись від похвали, але голодними очима так і пасуть нишком кавуни довкола. Дідусь Микита помітив це.

— Ну, що ж, як таке діло, то підкрепіться трохи, щоб краще працювалось далі. І дідусь виніс їм з куреня здоровенного кавуна. Миколка дістав свого, власного виробу, ножа—розплесканого на кінці гвіздка, та Івась уже встиг торкнутись кавуна своїм складаним, прив'язаним ланцюжком

до паска, ножиком. Стиглий, червоний, як жар, кавун аж репнув під лезом ножика. Солодкі, соковиті скибки так і замелькали одна за одною перед ротом у кожного. Хлоп'ята не забарились упорати кавуна. Коли Івась доїдав останню скибку, а Миколка витирав рукавом мокре підборіддя, дідусь посміхнувся і лукаво спитав:

— Ну, як? Убралися в силу, чи, може, ще хочеться?

Хлопці завагалися. Воно то, правда, в животі було вже ніби й повно, але ж і кавуни такі смачні! Мовчать хлопці, тільки з-під лоба зиркають на кавуни, що рябіють серед огудини.

— Ну, то з'їжте ще. Рвіть, який на вас дивиться, — і дід подався кудись геть.

Івась вирвав великого кавуна. Такого великого, як у Миколки голова. Ледве доніс його до куреня. А Миколку завидки взяли, що ніде поблизу нема такого здоровенного кавуна. І він хапнув у руки два кавунці, що трапились йому на похваті.

Знов посідали хлоп'ята. Але вже поволеньки їдять кавуни. Довелось на штанцях і гудзики подстебати, бо животи стали як бубони, а хлопцям усе шкода кинути таке ласування. А тут ще й дід несе дві диньки та такі ж жовті, пахучі, де-не-де порепані, а з тріщин видно цукровисто-жовту м'якоть, наче морозиво. Хлопці облишили кавуни й узялись за дині. Миколка ще важко зітхає, а Івась сопе і сорочка висмикнулась йому з-за паска.

— Спасибі, дідусю, — ледве змогли вимовити хлопці.

— Наїлись? — спитав, усміхаючись, дідусь.

— Умгу, — закивали головами хлоп'ята.

— Ну, що ж — як підкріпились, то можете й далі працювати.

Та де там працювати, коли хлопцям і на ноги важко вже зіп'ятись! Сяк-так підвелись. Крехчуть і охають Івась з Миколкою.

— А що таке з вами, хлопці? — питає, ніби турботно, дідусь, а сам очима хитро посміхається.

Похнюпились хлоп'ята. І соромно їм перед дідусем, що такими ненажерами показали себе, і треба ж колгоспові допомогти, а хто-зна, як воно тепер і котити ті кляті кавуни.

— Та щось нахилятись стало важко... — відповів Івась і ледве дістав пучками до кавуна.

А. КОСМАТЕНКО

Малюнок БЕ-ША

Дві свинки

Спинка до спинки —
Лежало дві свинки.
Перша сказала: — Хрю!
Друга сказала: — Хрю!
Просить біленька
Чорнесеньку свинку:
— Прошу, почухай
Хутчіш мені спинку.
Чорна біленькій відмовила: — Ні,
Спершу почухай мені!
Так між собою тихенько рохкочуть,
Встати ж обидві не хочуть...

Досі ті свинки
Лежать —
Досі в них спинки
Сверблять!

Міколас СЛУЦКІС

Малюнки В. БОЛДИРЄВА

ЯБЛУЧНИЙ КОРОЛЬ

(З минулого)

Я часто мріяв про ласощі. Може, тому, що ніколи як слід не наїдався... Коли батько мав роботу й не хворів, у нашій хаті часом пахло м'ясцем і паляницею. Та смачний кусень проковтнеш і не зчуєшся, а потім знову день у день піде та ж сама забілена картопляна юшка, той самий іржавий оселедець. Хоч така їжа теж не завжди у нас бувала, я все ж оселедець не вважав за ласощі, точнісінько, як наш сусіда, п'яничка коваль Стяпонас, не вважав воду за питво. Інша річ — густа молочна локшина або добре підсмажені млинці, байдуже які — пшеничні, горохові чи гречані. А про макові коржики, м'ятні цукерки чи про яблука, — годі вже й казати!

Тільки-но обсипались рожеві пелюстки, і на яблуні зав'язувались яблучка-зеленці, в мене тільки й думки було, як би їх нарвати й наїстись досхочу. Лазити по деревах мені не первина, та на лихо жителі містечка пильно стерегли свої садки. Кожне зірване яблуко коштувало мені дуже дорого. Якось колючим дротом я подер свої єдині штани. Іншим разом різник так стьобнув мене лозиною по ногах, що цілий тиждень видно було сині смуги.

А скільки лайок і прокльонів чув я, коли з повною пазухою здобичі мені все таки щастило перестрибнути через паркан! Не гребував я і гниличками і навіть недогризками. Особливо багато назбирував їх у базарні дні. А, проте, й разу по-справжньому не вгамував яблучного голоду.

От, коли б хоч єдиний раз та яблук наїстися досхочу!

Якось увечері до нас зайшов незнайомий чоловік з рудою бородою. В руці він тримав батіг. Непроханий гість сів до столу і сказав, що чекатиме, поки мій батько повернеться з роботи.

Виявилось, що гість орендував великий сад у графському маєтку. Найняв він і сторожа, але той був уже підсліпуватий і глухенький. Хлопці зовсім знахабніли — навіть серед білого дня яблука трусили. Розповідав про це гість, а сам увесь час на

мене поглядав, немов догадувався, що і я мастак лазити по чужих садах.

Дуже здивувався я і зрадів, коли гість несподівано почав прохати мене стати за помічника до його сторожа.

Робота в садку не важка, казав він моїм батькам, аби хлопець добре бігав.

Робота? Ха-ха! Не робота, а розвага! Я буду сторожем великого саду, його господарем, його королем! У такому великому саду напевно ростуть не самі тільки яблука. Мабуть, і груш, і слив там є безліч.

Тепер я міркував над тим, як би його побільше вмістити цього добра в своєму животі. Я вирішив не їсти з зернятами й серединкою. Починатиму з яблук — вони кисліші. Тоді братимусь до солодких груш. А сливами заїдатиму.

Охоплений думками про яблука, про груші та сливи, я й не почув, як батьки домовилися з гостем. Я зовсім забув, що доведеться розлучитись з батьком, матір'ю, братіком і сестричкою. А я ж повернусь не скоро — аж коли на деревах не лишиться жодного яблука.

Мати позичила в сусідів сушеного сиру, хліба. Зав'язала їжу в білу хустинку й заплакала. Це був перший випадок, що я стримався, коли мати проливала сльози.

І ось я вмостився на хазяйському возі. Батько кинув мені на ноги стару куртку, наскрізь просочену дубильним настоєм.

— Ти ж дивись, вранці холоднувато, — казав він, виряджаючи мене. — По росі не ходи.

Їхали ми повільно, майже цілу ніч. Дорогою хазяїн кілька разів спиняв коня, а сам кудись ішов по стерні. Крізь сон я невиразно бачив, як він ніс то оберемок конюшини, то сніп вівса. Невже рудобородий такий багатій, що всі лани довкола належать йому? Потім я заснув, заколисаний розміреною ходою коня по піщаному, м'якому, як постіль, шляху.

Розбудила мене шорстка й тверда хазяїнова рука. Я злякався, побачивши його блискучу руду бороду й червоні очі. Мабуть, його забарвило в червоний колір проміння ранішнього сонця.

Загорнувшись у батьківську куртку, я підтюпцем подався за хазяїном. Стежка через величезне безлюдне подвір'я маєтку заросла травою. Холодна роса пощипувала босі ноги: вони почервоніли, потім посиніли аж до литок. Забув я тоді й про яблука і про груші й сливи. Хотілося тільки хоч трохи тепла...

— Ось і садок, — показав пужалном хазяїн, що не промовив дорогою жодного слова.

Садок? Та хіба ж це садок? Це — справжня хаща! І дерева лісові — липи, дуби, сосни, і темно, як у лісі. Побачивши розлогу яблуню, вкриту рум'яними плодами, я мало не крикнув у захваті. Трохи далі стояло ще дві яблуні, підперті тичками, присадкуваті, як стоги сіна. На траві, коло самісіньких ніг хазяїна, лежало гниле яблуко. Коли я його пхнув ногою, воно так і потекло. Хазяїн трохи далі підняв друге, червиве, і поклав у кишеню. Я зачепив гілку і в ту ж мить на стежку впало ще одне — жовтеньке, цілісіньке. Я нахилився, вхопив його, та хазяїн подивився на мене червоним оком, і яблуко, мов живе, вислизнуло з моїх рук. Руда борода взяв і його... З'їсти його він і не подумав... Поки ми дійшли до сторожки, у хазяїна порозпухали всі кишені.

З куреня виліз увесь у соломі маленький дідок. На ногах у нього були валянці, шия обмотана білою бабською хусткою. Біля куреня, на землі, лежали купи зібраних яблук. Руда борода вивернув свої кишені і почав люто лаяти сторожа.

— Вітрець повіяв, черв'як підточив, — відповів дідок, ніяк не боячись рудобородого, — а вони й попадали. І черв'якам вистачить і тобі, паночку.

Накричавшись, намахавшись руками, хазяїн склав яблука на віз і поїхав.

Тільки-но широка спина рудобородого зникла за деревами, я не витримав. Пальцями ніг підкотив до себе яблучко і проковтнув, проковтнув з зернятками, з хвостиком і, мабуть, з черв'яком... Дідок забрав у мене друге, таке саме зелене, червиве, і виніс з куреня жовте, наче медом налите яблуко. Я вкусив його зубами і завмер зачарований.

Уві сні такі яблука мені не снилися, а щоб покуштувати їх — годі було й думати. Яблучний сік наповнював мене життєдайним теплом, якого так бракувало того ясного, холодного ранку.

Сонце підіймалося вище. Розтанув туман, висохла роса. Мені вже не холодно було. Над солодкими яблуками дзижчали

мене поглядав, немов догадувався, що і я мастак лазити по чужих садах.

Дуже здивувався я і зрадів, коли гість несподівано почав прохати мене стати за помічника до його сторожа.

Робота в садку не важка, казав він моїм батькам, аби хлопець добре бігав.

Робота? Ха-ха! Не робота, а розвага! Я буду сторожем великого саду, його господарем, його королем! У такому великому саду напевно ростуть не самі тільки яблука. Мабуть, і груш, і слив там є безліч.

Тепер я міркував над тим, як би його побільше вмістити цього добра в своєму животі. Я вирішив не їсти з зернятами й серединкою. Починатиму з яблук — вони кисліші. Тоді братимусь до солодких груш. А сливами заїдатиму.

Охоплений думками про яблука, про груші та сливи, я й не почув, як батьки домовилися з гостем. Я зовсім забув, що доведеться розлучитись з батьком, матір'ю, братіком і сестричкою. А я ж повернусь не скоро — аж коли на деревах не лишиться жодного яблука.

Мати позичила в сусідів сушеного сиру, хліба. Зав'язала їжу в білу хустинку й заплакала. Це був перший випадок, що я стримався, коли мати проливала сльози.

І ось я вмостився на хазяйському возі. Батько кинув мені на ноги стару куртку, наскрізь просочену дубильним настоєм.

— Ти ж дивись, вранці холоднувато, — казав він, виряджаючи мене. — По росі не ходи.

Їхали ми повільно, майже цілу ніч. Дорогою хазяїн кілька разів спиняв коня, а сам кудись ішов по стерні. Крізь сон я невиразно бачив, як він ніс то оберемок конюшини, то сніп вівса. Невже рудобородий такий багатій, що всі лани довкола належать йому? Потім я заснув, заколисаний розміреною ходою коня по піщаному, м'якому, як постіль, шляху.

Розбудила мене шорстка й тверда хазяїнова рука. Я злякався, побачивши його блискучу руду бороду й червоні очі. Мабуть, його забарвило в червоний колір проміння ранішнього сонця.

Загорнувшись у батьківську куртку, я підтюпцем подався за хазяїном. Стежка через величезне безлюдне подвір'я маєтку заросла травою. Холодна роса пощипувала босі ноги: вони почервоніли, потім посиніли аж до литок. Забув я тоді й про яблука і про груші й сливи. Хотілося тільки хоч трохи тепла...

— Ось і садок, — показав пужалном хазяїн, що не промовив дорогою жодного слова.

Садок? Та хіба ж це садок? Це — справжня хаща! І дерева лісові — липи, дуби, сосни, і темно, як у лісі. Побачивши розлогу яблуню, вкриту рум'яними плодами, я мало не крикнув у захваті. Трохи далі стояло ще дві яблуні, підперті тичками, присадкуваті, як стоги сіна. На траві, коло самісіньких ніг хазяїна, лежало гниле яблуко. Коли я його пхнув ногою, воно так і потекло. Хазяїн трохи далі підняв друге, червиве, і поклав у кишеню. Я зачепив гілку і в ту ж мить на стежку впало ще одне — жовтеньке, цілісіньке. Я нахилився, вхопив його, та хазяїн подивився на мене червоним оком, і яблуко, мов живе, вислизнуло з моїх рук. Руда борода взяв і його... З'їсти його він і не подумав... Поки ми дійшли до сторожки, у хазяїна порозпухали всі кишені.

З куреня виліз увесь у соломі маленький дідок. На ногах у нього були валянці, шия обмотана білою бабською хусткою. Біля куреня, на землі, лежали купи зібраних яблук. Руда борода вивернув свої кишені і почав люто лаяти сторожа.

— Вітрець повіяв, черв'як підточив, — відповів дідок, ніяк не боячись рудобородого, — а вони й попадали. І черв'якам вистачить і тобі, паночку.

Накричавшись, намахавшись руками, хазяїн склав яблука на віз і поїхав.

Тільки-но широка спина рудобородого зникла за деревами, я не витримав. Пальцями ніг підкотив до себе яблучко і проковтнув, проковтнув з зернятками, з хвостиком і, мабуть, з черв'яком... Дідок забрав у мене друге, таке саме зелене, червиве, і виніс з куреня жовте, наче медом налите яблуко. Я вкусив його зубами і завмер зачарований.

Уві сні такі яблука мені не снилися, а щоб покуштувати їх — годі було й думати. Яблучний сік наповнював мене життєдайним теплом, якого так бракувало того ясного, холодного ранку.

Сонце підіймалося вище. Розтанув туман, висохла роса. Мені вже не холодно було. Над солодкими яблуками дзижчали

оси. Старий навчив мене, і я ласував смачними яблуками наввипередки з тими ненажерливими осами. А де не міг я дістати рукою, там добував яблука довгою жердиною, яку через силу тримав у руках.

А дідок тільки всміхався та водив мене по садку. Правду сказати, не я в нього був за помічника, як того хотів рудий хазяїн, а навпаки — старий у мене! Він зривав найсмачніші яблука, найм'якші груші й частував мене.

Сир і хліб я давно віддав дідовому собаці. Навіщо мені той хліб або сир, коли я можу їсти яблука, груші?

А потім я назбирав повні кишені, хоч ніхто не заважав мені рвати з дерев і їсти тут таки на місці. В одній кишені — яблука, в другій — груші. Навіть штани почали спадати і доводилось їх увесь час підтримувати руками. Ось тепер я був справжнім володарем чудового саду!

І згадуючи те, як я мріяв про яблука, як жадібно хотів їх, я гриз і гриз одне за одним, немов хотів наїстися донесхочу.

Був уже пізній вечір, коли я згадав: адже я ще не покуштував слив. Можна було їх нарвати вдень, та сторож сказав, що вони нестиглі ще й несмачні. Не роздумуючи довго, я вийшов на двір, до струмка, де їх росло безліч і понапихав за пазуху цілі жмені. Зовсім обважнілий від цього вантажу, я повернувся до куреня.

Посутеніло. І сад знову видався мені справжнім лісом. Добре, що собака ластився до мене й гавкав у пітьму. Як у дрімучому лісі, кричала сова, шелестіли дерева. Та скоро шелест ущух і тільки чутно було, як тихо падають яблука.

Як я й намірявся раніше, наостаннє поїв слив, далеко випльовуючи кісточки.

Збудив мене гострий біль у животі. Ніби хтось ножем різав мені кишки. Крізь гілки пробивався тьмяний світанок. З саду прийшов сторож, тримаючи в руці величезну грушу. Та я на неї навіть не глянув. Я скиглив, як безпорадне цуценя. Побачивши сливові кісточки, старий похитав головою і порадив лягти долілиць. Це теж не допомогло. Я плакав, скарлючившись у три погибелі, обхопивши руками коліна. Коли не стало сліз, я тер кулаками сухі очі й кричав, кричав, кликав на поміч матір.

Та мати була далеко й нічим не могла мені допомогти.

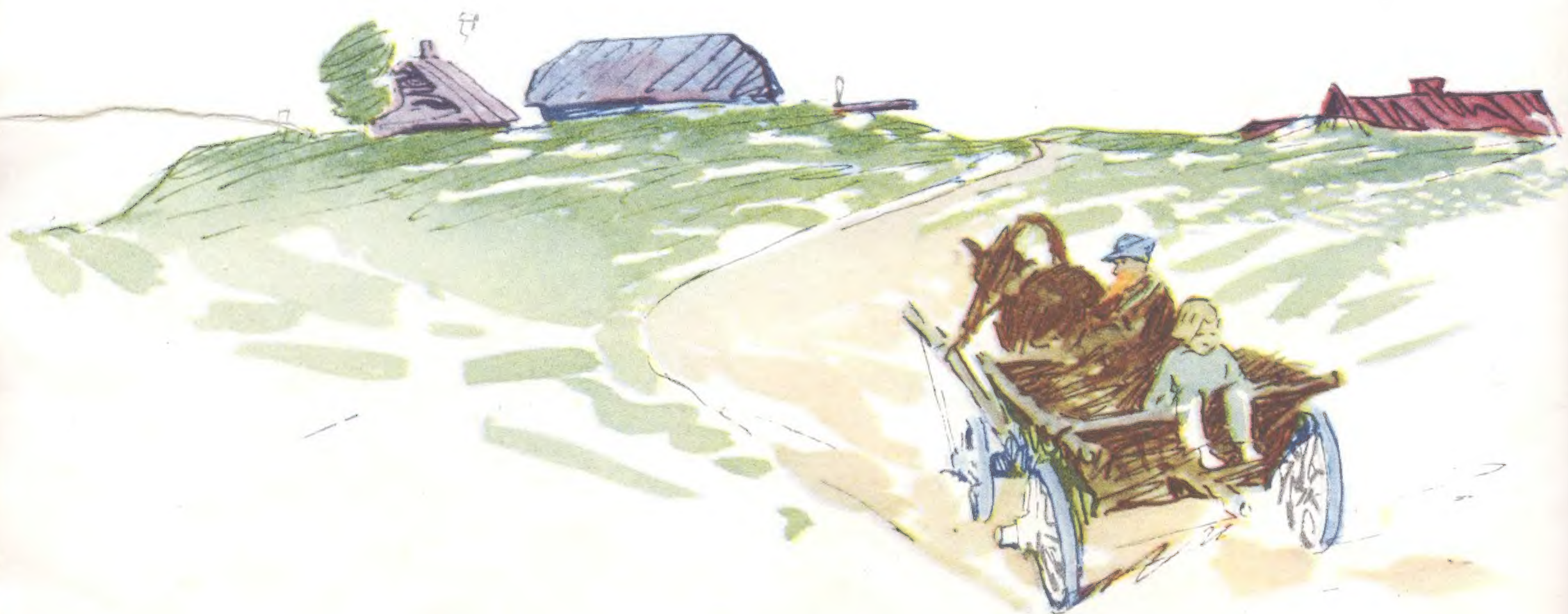
Несподівано в курінь просунув голову рудобородий хазяїн. Ні старий, ні я не чули, коли під'їхав віз. Хазяїн ухопив мене за ногу, витяг у сад. Моя сорочка висмикнулась із штанів і з-під неї висипалось кілька зелених слив.

— А-а! — вищирив зуби хазяїн, і батіг, який він ніколи не випускав з рук, боляче обкрутився навколо моїх ніг.

...По шляху гуркотів той самий віз. Та тепер шлях не був, як перина. Я боляче відчував кожний поштовх колеса. Позаду лишився старий, занедбаний маєток, великий чудовий сад... Кутаючись у батьківську куртку, тремтячи від холоду, я тихо плакав — тільки не від болю. Мені здавалось, що я ніколи не був яблучним королем, не наїдався досхочу, а груші й сливи мені лише приснилися.

Ох, коли б хоч єдиний раз та досхочу!

Переклав з литовської
В. ПЕТРОВСЬКИЙ.

КЛУБ ЖОВТЕНЯТ

Ось уже й кінець літа. Ходімо жовтенятськими зірочками в ліс по гриби. Як же їх тут багато! Та не всі гриби, які ростуть у лісі, можна зривати. Є тут добрі, їстивні гриби, а є й отруйні.

Як же їх розпізнати?

Ось цей гриб (малюнок 1) зветься боровиком, або ж білим грибом. Шапка його кулястої форми, а в старіших грибах — плескувата. Колір шапки боровика сіруватобілий, або ж яснобурий.

Під осиками й березами, а також біля сосен притулилися червоні, оранжеві та жовтуваті гриби. Це — підосичники (мал. 2). Ніжка в них товстенька, біла з лускуватими плямами.

А ось (мал. 3) — маслюк. Шапка його блискуча, фіалковокоричньового кольору. Знизу шапочка жовта.

Маленькі жовті гриби на тоненьких ніжках називаються лисичками. Вони невеличкі, з лійкоподібними хвилястими шапочками (мал. 4). Ростуть лисички цілими сімейками по всьому лісі.

Біля пеньків і стовбурів дерев можна часто натрапити на жовтуватосірі, в цяточках, гриби. Це — опеньки (мал. 5). Ростуть вони, як і лисички, сімейками.

На білих та світлорожевих ніжках з різнокольоровими шапочками стоять в лісі сироїжки. Вони бувають зеленого, жовтого і червоного кольору. Шапочка сироїжки плескувата (мал. 7).

До їстивних грибів належать ще й такі гриби як підберезники (мал. 6), грузди (мал. 8), рижики (мал. 9) та інші.

Діти! Напишіть нам, чи багато ви назбирали грибів.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

ЗАЙЦІ—ПЛАВУНЦІ

Малюнки Л. ХОДАКОВА

1

2

3

4

5

6

7

8

На обкладинці малюнок О. Мікори. Макет О. Львова.

Художній редактор О. І. Микора. Адреса редакції: Київ, Пушкінська, 28. Тел. 5-01-75 і 4-13-97.
Підписано до друку 26. VI. 1959 р. БФ 07565. Зам. 3111. 3 друк. аркуші 62×94. Тираж 80 000.

Рік видання п'ятнадцятий — 2 крб. — Видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Друкарня видавництва ЦК КПУ «Радянська Україна», Київ, Анрі Барбюса, 51/2.